

Рішення

Разової спеціалізованої ради ДФ 112.051.2026
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Хоу БО, 1989 року народження, громадянин Китайської Народної Республіки, освіта вища: закінчив у 2020 році бакалавріат Одеського державного екологічного університету за спеціальністю «Менеджмент», закінчив у 2021 році магістратуру Одеського державного екологічного університету за спеціальністю «Менеджмент», у 2022 році вступив до аспірантури Одеського державного екологічного університету за спеціальністю 051 «Економіка». З 2024 року є аспірантом кафедри публічного управління та адміністрування Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Виконав акредитовану освітньо-наукову програму 051 «Економіка».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, м. Одеса від «02» червня 2026 року № 48/ОД, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради — Сербова Миколи Георгійовича, доктора економічних наук, професора, декана факультету гідрометеорології і екології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Рецензентів:

Садченко Олени Василівни, доктора економічних наук, професора, завідувачки кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування ОНУ імені І. І. Мечникова;

Андрущенко Олесі Сергіївни, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри економіки та підприємництва ОНУ імені І. І. Мечникова

Офіційних опонентів:

Ніценко Віталія Сергійовича, доктора економічних наук, професора, професора кафедри підприємництва та маркетингу Інституту економіки та менеджменту Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

Пономарьової Марини Сергіївни, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування та соціально-гуманітарних дисциплін» Державного біотехнологічного університету.

на засіданні «22» липня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Хоу БО на підставі публічного захисту дисертації **«Розвиток екологічної стійкості національних економічних систем в умовах глобальних викликів і загроз»** за спеціальністю 051 «Економіка».

Дисертацію виконано в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова, м. Одеса.

Науковий керівник — **Павленко Олена Пантеліївна**, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного державною мовою. У дисертаційній роботі наведено нові науково обґрунтовані результати дослідження теоретичних, методичних і практичних аспектів розвитку екологічної стійкості національних економічних систем в умовах глобальних викликів і загроз. Актуальність теми зумовлена загостренням глобальних кліматичних, екологічних та геополітичних викликів, посиленням руйнівного впливу повномасштабної війни на природний капітал і національну економіку України, а також необхідністю розроблення науково обґрунтованих підходів до оцінювання екологічної стійкості та визначення стратегічних напрямів зеленого постконфліктного відновлення. Особистий внесок здобувача полягає в обґрунтуванні теоретичних засад розвитку екологічної стійкості національних економічних систем, удосконаленні методичного інструментарію її оцінювання, розробленні багатofакторної моделі екологічної стійкості, розширенні відповідної теоретичної концепції шляхом урахування воєнного виміру, а також розробленні практичних рекомендацій, спрямованих на забезпечення зеленої трансформації, постконфліктного відновлення та переходу України до низьковуглецевої моделі економічного розвитку. Запропоновані автором наукові положення можуть бути використані при формуванні та реалізації державної і регіональної політики у сфері зеленого відновлення, розробленні стратегічних і програмних документів розвитку територій, проведенні моніторингу екологічно-економічної стійкості, обґрунтуванні управлінських рішень, а також підготовці проєктів і заходів, спрямованих на відновлення природного капіталу, підвищення екологічної безпеки та забезпечення сталого розвитку національної економіки. Дисертаційна робота є результатом самостійного наукового дослідження, у якому містяться авторські наукові положення, висновки та практичні рекомендації. Отримані результати дослідження є належно обґрунтованими, достовірними та мають наукову і практичну цінність. Ступінь достовірності висновків і рекомендацій забезпечується використанням сучасного комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, економіко-математичного моделювання, результатів авторського соціологічного опитування, а також офіційних статистичних даних і нормативно-правових джерел. Дисертаційне дослідження містить нові теоретичні положення та практичні результати, що сприяють поглибленню наукових засад забезпечення екологічної стійкості національних економічних систем, удосконаленню методичного інструментарію оцінювання їхньої здатності протистояти глобальним, кліматичним і воєнно-техногенним загрозам, а також формуванню дієвих механізмів зеленого постконфліктного

відновлення України. Розроблені автором концептуальні підходи, багатofакторна модель оцінювання та практичні рекомендації створюють наукове підґрунтя для обґрунтування державної і регіональної політики, моніторингу екологічно-економічної стійкості територій, визначення пріоритетів відновлення природного капіталу та забезпечення переходу національної економіки до низьковуглецевої, конкурентоспроможної та соціально справедливої моделі розвитку.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальна кількість сторінок — 202. За структурою, мовою, стилем викладення й оформленням дисертація відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України та освітньо-наукової програми «Економіка».

Робота була перевірена автоматизованим сервісом StrikePlagiarism.com, результати перевірки відображено у звіті від 21 травня 2026 року. За результатами аналізу звіту подібності, структури джерел, характеру фрагментів, наявності списку використаних джерел, списку власних публікацій здобувача, змісту дисертаційної роботи та її наукової новизни комісія дійшла висновку, що виявлені текстові збіги є обґрунтованими, пояснюваними і не свідчать про порушення принципів академічної доброчесності. Вони переважно відображають використання загальноновживаної термінології, офіційних статистичних і нормативних джерел, міжнародного наукового контексту, бібліографічних елементів, стандартних структурних фрагментів дисертації. Таким чином, запозичення та текстові збіги, виявлені у дисертаційній роботі Хоу БО «Розвиток екологічної стійкості національних економічних систем в умовах глобальних викликів і загроз», є такими, що мають належне наукове та технічне пояснення, не стосуються привласнення чужих наукових результатів без посилання, не впливають на наукову новизну, практичне значення та висновки дисертації. Підстав вважати виявлені збіги академічним плагіатом комісія не встановила. Дисертаційна робота Хоу БО відповідає принципам академічної доброчесності та вимогам МОН та може бути рекомендована до подальшого розгляду в установленому порядку.

Основні результати дисертаційної роботи Хоу БО належним чином та з достатньою повнотою висвітлені у 9 наукових працях, з яких 4 статті у фахових наукових виданнях України, 1 стаття у зарубіжному науковому виданні та 4 тези доповідей у матеріалах всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій, а також 1 свідоцтво на авторське право на науковий твір.

Статті у наукових фахових виданнях України

- 1) Павленко О. П., Хоу Бо. Екологічна стійкість національних економічних систем в сучасних умовах. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 2. С. 183–189. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-2-22> URL: <https://ujae.org.ua/en/environmental-sustainability-of-national-economic->

systems-in-modern-conditions/.

2) Hou Bo Investment support for the environmental sustainability of national economic systems in the context of realizing their transfer potential. *Журнал з менеджменту, економіки та технологій*. 2025. № 4. С. 266 – 277. DOI: <https://doi.org/10.69803/3083-6034-2025-4-266> URL: <https://journal-met.kh.ua/jme042520.html>.

3) Хоу Бо. Еволюція концепцій сталого розвитку та екологічної стійкості національних економічних систем. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 12 (294/2). С.172-179. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-2-294-172-179> URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2025/12/12.25.2_topic_Hou-Bo-172-179.pdf

4) Хоу Бо. Економічні виміри екологічної стійкості: індикатори, моделі оцінки та методичні підходи. *Актуальні проблеми економіки*. 2026. № 2 (296). С.173-181. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2026-1-296-173-181> URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2026/02/2.26._topic_Hou-Bo-173-181.pdf

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

5) Pavlenko O. P., Rozmaryna A. L., Hou Bo., Pavlenko V. A. Ways to reduce the environmental risks of the Black Sea region in conditions of turbulence. *SWorldJournal*. 2023. Vol. 18(01). С. 133–140. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2023-18-01-078> URL: <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj18-01-078>

6) Павленко О. П., Хоу Бо. Сучасні виклики до забезпечення екологічної стійкості національної економічної системи. *Публічне управління для сталого розвитку: виклики та перспективи на національному та місцевому рівнях: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 26-27 жовтня 2023 р.) / за заг. ред. Трофименко М.В. Київ: МДУ, 2023. С. 206–208.

7) Павленко О.П., Хоу Бо. Методологія сталого відновлення та екологічного розвитку територіальних громад. *Сталий розвиток – стан та перспективи. V Міжнародний науковий симпозиум*, 21–24 січня 2026 року, Україна, Львів–Славсько: зб. матер. електрон. дан. Львів: «Камула», 2026. С. 244–247.

8) Хоу Бо. Сталий розвиток національної економіки: виклики екологічної трансформації. *Наукові орієнтири: теорія та практика досліджень: збірник наукових праць за матеріалами VI Міжнародної наукової конференції* (м. Київ, 3 жовтня, 2025 р.). / Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2025. С. 37–39.

9) Шалапін О. С., Хоу Бо, Фуркаленко А. Л. Екологічна трансформація економіки: поєднання мікро- та макrorівнів в умовах глобальних викликів. *Science, Technology and Industry in the Digital Age: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference*. International Scientific Unity. September 24-26, 2025. Hamburg, Germany. P. 85–88.

Авторські свідоцтва та патенти

10) Свідоцтво № 127814 від 24.07.2024 р. про реєстрацію авторського права на науковий твір Павленко О. П., Хоу Бо. Сучасні виклики до забезпечення екологічної стійкості національної економічної системи. (Державна організація «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій»)

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Садченко Олена Василівна, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування ОНУ імені І. І. Мечникова. Виступ позитивний. Висловлені зауваження:

По-перше, у теоретичній частині роботи використовуються взаємопов'язані поняття «екологічна стійкість», «екологічна резилієнтність», «сталий розвиток», «зелена трансформація» та «green leapfrogging». Авторська позиція щодо їх співвідношення загалом простежується, проте більш чітко розмежування змісту, рівнів застосування та причинно-наслідкових зв'язків між цими категоріями посилило б концептуальну цілісність дослідження.

По-друге, багатофакторна модель оцінки екологічної стійкості є одним із центральних результатів дисертації. Водночас доцільно було б докладніше обґрунтувати процедуру визначення вагових коефіцієнтів, продемонструвати результати тестування моделі за альтернативних систем ваг та подати розширений аналіз чутливості інтегрального показника до зміни окремих індикаторів. Це підвищило б прозорість і відтворюваність запропонованого інструментарію.

По-третє, прогностні орієнтири та сценарії до 2035 року формуються за умов надзвичайно високої невизначеності, пов'язаної з тривалістю воєнних дій, масштабом руйнувань, демографічними змінами та зовнішнім фінансуванням. Поряд із запропонованими сценарними оцінками корисним було б ширше представити кризовий сценарій, чітко визначити ключові припущення і тригерні показники переходу між сценаріями, а також окреслити механізм регулярного оновлення прогнозів.

По-четверте, у роботі переконливо показано значення міжнародної підтримки для зеленої відбудови України. Разом із тим подальшої деталізації потребують механізми перетворення зовнішньої фінансової й технологічної допомоги на внутрішню інституційну спроможність, розвиток національного ринку зеленого капіталу та зменшення донорської залежності. Доцільним було б також запропонувати систему показників, за якими оцінюватиметься фактична результативність упроваджених рекомендацій на державному та регіональному рівнях.

Андрущенко Олеся Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва ОНУ імені І. І. Мечникова. Виступ позитивний. Висловлені зауваження:

По-перше, у дисертації ґрунтовно розкрито макроекономічний та інституційний виміри екологічної стійкості. Водночас зв'язок

запропонованих стратегічних рішень із поведінкою підприємств і підприємницькими стимулами міг би бути деталізований. Доцільно було б чіткіше показати, яким чином зміна тарифних, податкових, кредитних і регуляторних умов впливатиме на інвестиційні рішення суб'єктів малого, середнього та великого бізнесу.

По-друге, інтегральний індекс екологічно-економічної стійкості є центральним методичним результатом роботи, однак процедура визначення ваг 8 показників потребує ширшого представлення. Бажано було б навести результати аналізу чутливості, порівняти експертний і статистичний способи формування ваг, а також продемонструвати, наскільки стабільними залишаються рейтинги регіонів у разі зміни складу індикаторів або заміни відсутніх даних.

По-третє, у роботі наведено значні оцінки економічних втрат, пов'язаних із воєнними та екологічними руйнуваннями. Для посилення доказовості варто було б докладніше розмежувати прямі збитки, втрати доходів, вартість відновлення природного капіталу та довгострокові втрати екосистемних послуг. Це дозволило б уникнути ризику подвійного рахунку та підвищити сумісність авторських оцінок із міжнародними методиками оцінювання збитків і потреб у відновленні.

По-четверте, сформований оптимістичний сценарій до 2035 року є змістовним, проте потребує більш виразної системи вихідних припущень. Доцільним було б подати повноцінні базовий, песимістичний і кризовий сценарії, визначити для кожного з них критичні фактори, джерела фінансування та граничні значення індикаторів, за яких необхідне коригування державної політики.

По-п'яте, порівняння досвіду Китаю та Європейського Союзу становить важливу складову дослідження. Разом із тим доцільно було б глибше розкрити інституційні обмеження прямого перенесення окремих інструментів до України, зокрема відмінності у структурі власності, доступі до капіталу, спроможності місцевого самоврядування та механізмах державного контролю. Це посилює аргументацію щодо умов і меж застосування моделі green leapfrogging.

Ніценко Віталій Сергійович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва та маркетингу Інституту економіки та менеджменту Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу:

1. У третьому розділі дисертації при аналізі реального стану поводження з відходами автор оперує масштабними статистичними даними за 2019 рік (зокрема, наводяться обсяги утилізованих відходів у розмірі 108 024,1 тис. т, спалених — 1 059,0 тис. т тощо). Зважаючи на те, що дисертація захищається у 2026 році і значна частина дослідження фокусується на наслідках військових руйнувань періоду 2022–2026 років, використання показників семирічної давнини (доковідного та довоєнного періоду) виглядає дещо застарілим і суттєво знижує прогностичну цінність моделі для розрахунку поточних трендів екологічної стійкості.

2. Розроблена здобувачем тривимірна модель оцінки екологічної стійкості включає вектори інвестицій (І), технологій (Т) та інституційного середовища (С). Для розрахунку інтегрального індексу автор застосовує метод адитивної згортки з використанням «науково обґрунтованих вагових коефіцієнтів». Оскільки робота орієнтована на умови високої стохастичної невизначеності й фрагментарності даних, залишається дискусійним питання: як саме розраховувалися ці коефіцієнти? Якщо використовувався експертний метод, то яким чином здобувач перевіряв рівень конкордації (узгодженості) експертів, аби уникнути зміщення оцінок та суб'єктивізму, що критично для точності результатів бенчмаркінгу.

3. У роботі обґрунтовано побудову «оптимістичного» сценарію зеленої трансформації України із досягненням конкретних цільових індикаторів (45–55% ВДЕ в енергобалансі, відновлення зрошення тощо) на довгострокову перспективу — до 2035 року. Проте у методологічному апараті дослідження заявлено використання моделей часових рядів ARCH/GARCH. Як відомо, моделі сімейства ARCH/GARCH розроблені переважно для короткострокового прогнозування волатильності в умовах мінливого середовища і демонструють низьку точність на горизонтах планування понад 3–5 років. Автор не зазначив, як це обмеження долалося під час формування стратегічних орієнтирів до 2035 року.

4. Теоретичного розвитку в дисертації набула концепція green leapfrogging, яка пропонується як гібридна модель для України, що інтегрує досвід КНР (державно-центричне масштабування технологій) та досвід ЄС (Just Transition). Позитивно оцінюючи такий інтеграційний підхід, слід зауважити, що автор занадто оптимістично описує можливості технологічного стрибка. У роботі варто було б приділити більше уваги фундаментальним ризикам такої моделі для повоєнної України — зокрема, критичній технологічній залежності від Китаю (на що вказують профільні науковці, наприклад Н. Резнікова) та ризикам створення «інституційних пасток», коли національна система виявиться нездатною утримувати високі стандарти без постійної екзогенної донорської підтримки.

5. У висновках автор зазначає, що зафіксовано амплітуду коливань екологічної стійкості регіонів України від 0,37 до 0,60, і що найбільшим деструктивним фактором є низька ефективність технологічного вектора. Водночас у сформованих 10 рекомендаціях для подолання бар'єрів (запровадження «єдиного дозволу», податкові канікули, зелений омбудсмен) пропонуються переважно універсальні макроекономічні важелі. Робота значно виграла б, якби автор чіткіше диференціював ці інструменти екологічного менеджменту залежно від типу регіону (промисловий Схід, аграрно-рекреаційний Південь чи логістичний Захід), оскільки загальні регуляторні заходи не здатні повною мірою нівелювати глибокі міжрегіональні асиметрії.

Пономарьова Марина Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування та соціально-гуманітарних дисциплін» Державного біотехнологічного

університету:

1. У роботі автор пропонує спеціальний індекс (EEI-Ukraine) для оцінки екологічного стану країни. Проте у тексті недостатньо пояснено, як саме органи влади (наприклад, Міністерство захисту довкілля) можуть використовувати цей індекс у реальному часі для прийняття щоденних управлінських рішень та моніторингу загроз.

2. Здобувач пропонує поєднати досвід Китаю (де все масштабує держава) та досвід Європейського Союзу (зелений перехід) для відновлення України. Разом з тим, у дослідженні мало уваги приділено тому, що економічні та політичні системи цих країн дуже відрізняються від українських, тому скопіювати їхні підходи в наших реаліях буде вкрай складно.

3. Автор детально описує необхідність технологічного оновлення та переходу на екологічні рейки. Водночас у роботі детально не розписано, з яких саме джерел (державний бюджет, приватні інвестори чи міжнародні гранти) повоєнна Україна має брати кошти на ці дорогі технології в умовах загального дефіциту грошей.

4. У дисертації згадується негативний вплив війни на екологічну стійкість України. Проте хотілося б бачити більше конкретики: як саме автор пропонує оцінювати та компенсувати довгострокові збитки від руйнування великих промислових об'єктів та забруднення земель хімічними речовинами від вибухів.

5. Серед рекомендацій автор пропонує впроваджувати податкові канікули та пільги для підприємств, які переходять на екологічні технології. Дискусійним є питання, як такі пільги вплинуть на доходи бюджету країни у короткостроковій перспективі, адже державі зараз потрібні кошти на фінансування інших критичних потреб. Наведені зауваження та дискусійні положення мають рекомендаційний характер і не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи. Дисертація є цілісним, завершеним і науково обґрунтованим дослідженням, а висловлені зауваження можуть бути враховані автором у подальшій науковій діяльності.

Сербов Микола Георгійович — доктор економічних наук, професор, декан факультету гідрометеорології та екології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Дисертаційна робота присвячена актуальній темі, є завершеною науковою працею, містить всі необхідні елементи новизни, має достатній рівень апробації, відповідає спеціальності 051 «Економіка».

Виступ позитивний. Здобувач надав обґрунтовані відповіді на висловлені зауваження опонентів і рецензентів, а також на інші запитання та показав високий науковий рівень під час дискусії. Зазначені зауваження не впливають на основні наукові висновки та загальне позитивне враження від дисертаційної роботи.

Результати відкритого голосування:

Подано голосів — п'ять

«За» - 5 (п'ять) членів ради,

«Проти» - немає

«Утрималися» - немає

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 112.051.2026 Одеського національного університету імені І.І. Мечникова присуджує Хоу БО ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради д.е.н., професор,
декан факультету гідрометеорології і
екології ОНУ імені І.І. Мечникова

Микола СЕРБОВ

*Підпис д.е.н., професора
Миколи Сербова засвідчено.
Проректор Т. Мичаїнська*

